

Öster Malma 2021-04-29

Remissvar SOU 2020:73

Diarienum: M2020/01926

Svenska jägareförbundet ("förbundet") har följande synpunkter på remitterat förslag.

Sammanfattning

Förbundet anser:

- Trots att utredningen belyser jaktorganisationernas avgörande roll i ett utpekat viktigt ämne så har dessa inte inbjudits att delta i expertgruppen under utredningen vilket är beklagligt.
- Utredarna har helt missat att jakträtten är en del av äganderätten och en viktig grund till att många äger skog. Att bortse från detta förhållande när en bärande del av utredningen avser stärkt äganderätt är anmärkningsvärt.
- Slutsatserna som dras av utredaren avseende klövviltsförvaltningen och incitament däri missar en central faktor, nämligen den att jägare och markägare i hög utsträckning är samma personer. En mycket stor del av dessa markägare värderar sitt ägande utifrån en helhet om skogsproduktion, jakt, sociala värden och biologisk mångfald.
- Utredarna är inkonsekventa rörande kostnadsberäkningar avseende industriella samhällsförluster kopplat till råvarubrist utifrån orsak till virkesbortfallet. Detta gör att möjligheterna till avvägningar och prioriteringar i bästa fall är svåra och i värsta fall direkt vilseledande.
- Utredaren har okritiskt infogat delar av starkt kritiserade rapporter från Skogsstyrelsen, exempelvis 2019/24. Att källhänvisa till något som i sin tur saknar grund i granskad forskning är undermåligt. I bästa fall kan detta förklaras av utredarens begränsade tidsförhållanden.
- Avseende beräknade tillväxtförluster kopplade till viltbete ska Riksskogstaxeringens skattningar (381 2012) användas istället för dem Skogsstyrelsen låtit göra (2019/16). Anledningen är att den senare utgår från ett extremfall i form av furudalsförsöket (Skogforsk nr 2 2010) vilket enligt rapportförfattarna inte är applicerbart på landskapsnivå medans den förra utgår från Riksskogstaxeringens permanenta provytor vilka är geografiskt spridda.
- Utredaren gör en tolkning av Högsta domstolens utfall i det så kallade Girjasmålet som saknar stöd i domskäl. Denna feltolkning får därefter genomsyra den fortsatta bedömningen.
- Utredaren hävdar i betänkandet att fastighetsägarna i mycket hög utsträckning behåller rätten till bland annat jakt, fiske och skoterkörning efter ett områdesskydd. I EU-kommissionens tekniska direktiv står det att strikt skydd infattar förbud mot bland annat jakt och fiske.

Övergripande synpunkter

Förbundet noterar att viltbete av ungskog pekas ut som ett av de viktigaste hindren för en ökad skogsproduktion och långtgående förslag på åtgärder presenteras i utredningen. Tyvärr känner förbundet igen stora delar av tvivelaktiga beräkningar och påståenden från tidigare besvarade remisser och bemöta rapporter vilka ämnesvis refereras till i detta svar liksom referenser till vad vi anför.

Svenska Jägareförbundet

Basen till utredningens slutsatser förklarar därmed till stor del den kritiska hållning vilken sannolikt upplevs i kommande svar då det är en logisk följd av tidigare svar och befogad kritik. Bortsett från detta och trots att utredarna själva drar slutsatsen att jägarorganisationerna måste involveras för att nå en lösning har dessa exkluderats ur den expertgrupp som förordnats utredningen.

Förbundet anser detta vara ett stort misstag då utredningen genom valet förlorat såväl acceptans för föreslagna åtgärderna som att man presenterat bristfälliga beslutsunderlag i för jägarkåren och de viltintresserade skogsägarna centrala frågor.

Då utredningen är omfattande och behandlar frågor som till större delen är perifera för förbundets direkta verksamhet, begränsas svaret till de avsnitt vi identifierat vilka har en direkt bäring mot våra medlemmars jaktliga intressen.

Detaljerade synpunkter

7.8.2 I den punktlista som presenteras i detta avsnitt återfinns följande stycke: *//Det är viktigt att förhindra omfattande skogsskador, framför allt de som orsakas av klövvilt, snytbagge, rotröta och granbarkborre. Nya skadegörare måste förhindras. Skador av klövvilt kan begränsas främst genom minskning av viltstammarna.*// Förutom det beklagliga i att utredaren tycks jämföra älgar med rotröta så ifrågasätter förbundet starkt sista meningens sanningshalt och relevans.

Då forskningen tydligt pekar på att skogsskötseln är en viktigare parameter än vilttäthet för skadenivåernas omfattning så är påståendet direkt felaktigt (ex.vis SLU, rapport 2021:10). Vidare finner förbundet det märkligt att den föreslagna åtgärden för att begränsa just viltskadorna lyfts in på detta sätt.

7.8.3 Förbundet önskar belysa den omfattande kritik som riktades mot rapport 2019/24 från en rad aktörer där ibland förbundet själva. Kritiken omfattar förutom inriktningen de felaktiga antaganden rapporten bygger på. Inriktningen i såväl rapporten som i denna utredning innebär en avgörande omställning i synsättet av naturbruk. Den svenska modellen om varsamt brukande och att bruka utan att förbruka överges för ett alternativ om strikt skydd eller för plantageskogsbruk. Analysen tycks även delas av författarna till den av skogsindustrierna beställda rapporten *-Skogens biologiska mångfald – om arter, miljöarbete och statistik* där författarna vid efterföljande seminarium och presentation varnar för utvecklingen i denna riktning. Reflektioner kring detta kan höras ca 30 min in i sändningen <https://youtu.be/31txZtNp7tE>

Detta är en mycket olycklig utveckling. Vi bedömer att utvecklingen har låg acceptans bland såväl våra medlemmar som merparten av de privata markägarna vilka dessutom i hög utsträckning är samma personer. Vi delar därmed inte bedömningen att förslagen skulle vara positiva för sociala och kulturella värden.

Under avsnittet "Aktiv klövviltsförvaltning" blir det tydligt hur utredaren låtit sig vilseledas av en för snäv expertgrupp. Skogsstyrelsens uppfattning av att de så kallade RASE-arterna hotas av klövviltet saknar stöd i forskning men tesen framförs även i utredningen under avsnitt 8.12.4.

Under ett seminarium "Betet, lövträden och den nya älgförvaltningen" arrangerat av SLU 2019-11-20 så redogjorde forskande specialister på respektive art för utveckling och utmaningar. För samtliga arter utom rönn är det moderna skogsbruket det största hotet, inte viltet. Skogsstyrelsen och skogsbolagen har här lyckats etablerat en åsikt vilken står i strid med befintlig forskning vilket vare sig anstår en statlig myndighet eller en utredning av detta slag. De måltal Skogsstyrelsen satt för RASE saknar även de någon egentlig grund i fakta utan är en skrivbordsprodukt. Att lövandelen i skogen påverkas negativt av viltet motsägs av skogsindustriernas egna rapport (Skogens biologiska

Svenska Jägareförbundet

mångfald – om arter, miljöarbete och statistik) som framhåller den positiva utvecklingen i svenska skogar med följande stycke i förordet: *“Den omläggning av skogsbruket till jämställda mål som gjordes på 1990-talet har satt positiva spår ute i skogen, till exempel genom att död ved och grova träd ökar, att mer skog blir gammal och att såväl arealen lövdominerad skog som lövandelen av virkesvolymen stiger.”*

Slutsatserna som dras av utredaren avseende klövviltsförvaltningen och incitament däri missar en central faktor, nämligen den att jägare och markägare i hög utsträckning är samma personer. En mycket stor del av dessa markägare värderar sitt ägande utifrån en helhet om skogsproduktion, jakt, sociala värden och biologisk mångfald. De drivs helt enkelt inte av en noll-ett variabel om att antingen förse industrin med fiber alternativt lägga en död hand över skogen. Inte ens för den icke-jagande skogsägaren finns det ur ett strikt gårdsekonomiskt perspektiv ett generellt stöd för att sänka klövviltsstammarna i den omfattning som staten, industrin och nu utredaren föreslår. Det beror helt enkelt på att jakten efter klövvilt på många håll monetärt värderas högre än effekten av en skadebild överstigande samhällets mål.

Stöd för detta fås genom Skogsstyrelsens egen rapport 2019/16 där en skogsägare i exempelvis Jönköpings län enligt kassafloodesmodellen skulle vinna 13 kr/ha och år på att gå från 10% skador till 5%. Detta i en modell som dessutom saknar räntebelastning. Det jaktliga värdet inkommer årligen, effekten av en betesskada om tiotals år. Då marknadsvärdet för jakten betingar en tiopotens högre värde än de förlorade 13 kronorna saknas helt enkelt både viljan och ekonomiska incitament att driva förändringen. Utredaren bör ställa sig frågan om den enskildes mål eller samhällets är de rätta. Med detta sagt önskar förbundet poängtera att vi står upp för reglerade klövviltsstammar men att mål och toleransnivåer måste sättas av dem som berörs och inte nationellt.

Påståenden om att en sänkt klövviltsstam skulle leda till mer aktivt brukande anförs. Förbundets bild är generellt den motsatta där viltintresserade markägare ofta är aktivare ägare i hela sitt brukande. Detta gäller framförallt anpassad skogsskötsel med stor variation och förstärkt hänsyn. Om påstående ska kvarstå förväntar vi oss en källhänvisning på att så är fallet. Förbundet anser även hopblandningen av viltskador och pågående granbarkborreangrepp är vilseledande. Utredaren menar att en sänkt klövviltsstam kan leda till minskande angrepp i framtiden. Det hade varit klädsamt med belysningen att de nu angripna granbestånden generellt anlades i en tid med lite frilevande klövvilt, att det skedde utifrån dåtidens övertro på trädslaget samt att såväl skogsbolag som myndighet stod för rådgivningen vilken har lett oss till var vi är idag.

Rörande förslaget om avreglering av jakten på kronhjort så ställer sig förbundet frågande till vad utredaren avser uppnå. Älg och kronhjort regleras genom målstyrd förvaltning medans övriga klövvilt förvaltas genom allmän jakttid, dvs en avreglerad jakt. Förbundet kan konstatera att förvaltningen för, den i viss mån med kronhjort jämförbara dovhjorten, har betydligt större utmaningar trots en generös allmän jakttid. Sett över tid har dovhjorten numerärt ökat långt mycket snabbare än kronhjorten och på flera platser är köns och åldersstrukturerna undermåliga.

Vidare visar forskningen ett lågt samband mellan täthet av kronvilt och skadenivåer (09/214 V-205-09). Däremot finns starka samband med alternativ föda i skyddad miljö då kronviltet är mycket störningskänsligt. En avreglerad jakt kan därmed, om intentionerna om en minskad population mot förmodan skulle uppnås, leda till en förvärrad skadebild.

9.7 De kostnadsberäkningar som utredningen presenterar rörande viltskador kan starkt ifrågasättas. Avseende de delar som kopplar mot trafik så väcks frågan vad de gör i en skogsutredning annat än som ett slagträ i en fråga där man har en tydlig agenda men upplever att de relevanta argumenten inte räcker till. Förbundet avser därför inte fördjupa resonemanget om viltolyckornas orsaker i detta remissvar annat än att påtala att ett kontinuerligt arbete med denna

Svenska Jägareförbundet

fråga genomförs med ansvariga sektorsmyndigheter där villtätthet är en delförklaring på ett komplext orsakssamband. Förbundet kan dock påtala att skrivningen innehåller direkta felräkningar utifrån angivna siffror.

De förlustberäkningar avseende volym som anges är inte heller de enda som gjorts. Exempelvis beräkningar från SLU (Arbetsrapport 318 2012) vilken baseras på Riksskogstaxeringens permanenta provytor och anger tillväxtförlusterna till 1 miljon m³sk. Effekten på de beräknade kostnaderna blir därmed att de sjunker till en knapp sjättedel om denna siffra istället används. Avseende beräknade tillväxtförluster kopplade till viltbete ska Riksskogstaxeringens skattningar användas istället för dem Skogsstyrelsen låtit göra (2019/16). Anledningen är att den senare utgår från ett extremfall i form av furudalsförsöket (Skogforsk nr 2 2010) vilket enligt rapportförfattarna inte är applicerbart på landskapsnivå medans den förra utgår från Riksskogstaxeringens permanenta provytor vilka är geografiskt spridda. Det bredare underlaget talar för en bättre bild av helheten än ett enskilt försök. Osäkerheten i frågan i form av den stora spridningen i olika beräkningar talar dock för att påverkan måste utredas noggrannare. Förbundet ställer sig därmed skeptiskt till utredarens förslag om att utreda förvaltningssystemet. Prioritet borde i stället vara att lägga resurserna på att säkerställa ett relevant beslutsunderlag och därefter överväga samt besluta om åtgärder.

Rörande kostnadsberäkningarna för skogsbruket så beräknas dessa utifrån en princip om omsättningen per kubikmeter ur ett BNP-perspektiv. Detta beräkningssätt togs, så vi vet, fram vid produktionen av Skogsstyrelsens rapport om viltskador (Rapport 2019/16). Förbundet har tidigare starkt kritiserat beräkningsmodellen då den enligt vår mening bygger på felaktiga antaganden i form av en sluten virkesmarknad utan import eller export samt att industrin lider av en ständig råvarubrist.

Denna reflektion och slutsats delades även av Skogsstyrelsen i den tidigare rapporten Älg- och rådjursstammens kostnader och värden (2007:3). I de av Skogsstyrelsen nyligen publicerade rapporterna 2021/3 samt 2021/6 redogörs för virkesflöden och där redovisas kostnaden 1,25 miljarder. Att förstå för vem kostnaderna uppstår är centralt för att skapa rätt incitament för förändring. Då utredarens uppdrag var att stärka äganderätten borde viltets kostnader primärt adresseras ur ett markägarperspektiv istället för samhällets.

Skogsstyrelsen har trots kritiken vidhållit relevansen av sitt synsätt på samhällsekonomiska förluster till följd av minskad inhemsk råvara. Myndigheten, och utredaren, bör då vara konsekvent i sitt beräkningssätt oavsett hur en kubikmeter potentiellt industrivirke förloras. Detta innebär att ur modellens synsätt spelar det ingen roll om volymen förloras genom viltbete, frivilliga avsättningar, formella avsättningar eller bristfällig skogsskötsel. För att ha ett relevant beslutsunderlag måste kostnader redovisas på ett jämförbart sätt vilket här inte är fallet annat än att man tangerar ämnet i avsnitt 7.10. Således bör samtliga föreslagna avsättningsars stående volym samt framtida potentiella årliga produktionskapacitet redovisas enligt samma princip oaktat exempelvis transportavstånd, vilket ironiskt nog genom modellen ökar kostnaden i skogsbruket och därigenom driver omsättning i skogsbranschen per kubikmeter. Vid en konsekvent beräkning tillkommer då en direkt kostnad om 1121 kr (2019/16) per inlöst m³sk för samhället utöver den direkta ersättningen till markägaren. Utöver det tillkommer en löpande kostnad för samhället om 1121 kr per år per potentiellt producerad m³sk på skyddad areal.

Förbundet anser, vilket tidigare anförts, att beräkningsprincipen avseende teoretiska samhällsförluster vare sig är rimlig eller relevant vilket exemplet nedan avser illustrera. För förslaget i utredningen med angivna volymsuppskattningar samt tillväxt enligt avsnitt 7.10 skulle detta innebära en ytterligare direkt kostnad om ca 129 000 000 000 kr i uteblivna samhällsintäkter samt en löpande årlig kostnad om ca 3 miljarder. Detta enbart för delen rörande fjällnära skog.

Svenska Jägareförbundet

Schablonerna som använts är hämtade från utredningen men torde var i överkant avseende den fjällnära skogen. Beloppen blir likväl enorma även om en justering av ingångsdata görs. Vidhåller utredare och myndigheten modellens principiella riktighet för viltrelaterade förluster måste redovisningen dock vara konsekvent även avseende andra orsaker till att volymer undantas skogsnäring och industriell förädling för att beslutsfattare ska kunna göra relevanta ekonomiska avvägningar. Att som utredaren resonerar kring ett alternativt synsätt utifrån marknadens krav håller inte. Om kraven blir sådana skulle ett formellt skydd sakna betydelse då skogen skulle skyddas av marknaden varigenom staten skulle minska sina utgifter vilket torde vara att föredra ur ett statsekonomiskt utgiftsperspektiv.

I utredningen anförs att sambanden mellan skadenivåer och klövviltstäthet har ett linjärt samband. Detta felaktiga påstående saknar hänvisning i utredningen. Exempel i sentida forskning pekar nämligen tydligt på det motsatta. Linjära samband mellan älgstäthet och skadenivåer är små. Dock är sambanden mellan skogsskötsel i form av bland annat trädslagsval och skadenivåer starka. Förbundet upplever här att utredarna låtit sig vilseledas av delar av sin expertgrupp att anföra åsikter snarare än forskningsbaserad kunskap. Konsekvensen av att sambanden inte är linjära men att det finns en stark koppling mot skogsskötsel är att skogsbruket, främst i södra Sverige, kraftigt förstärkt problematiken genom ett överanvändande av gran. Ett samband som inte är linjärt utan exponentiellt är konsekvensen av olika skadenivåer. Enligt Skogsstyrelsens Rapport 2019/16 så ökar kostnaderna och förlusterna markant och exponentiellt vid en färsk skadeandel mellan 10 och 20%. Detta sammantaget innebär att skogsbruket genom att koncentrera viltbetet snarare än att sprida ut det själva kraftigt förstärkt effekterna. Förenklat är 20% skador på halva arealen långt mycket värre än 10% på hela trots att samma antal träd blivit skadade i båda exemplen.

Forskning (Spitzer 2019:73) visar också på bärrisets betydelse som viltfoder för att minska kvistbete på tall. Bekymrande nog minskar mängden bärris i Sverige (Skogsdata 2019). Förklaringen som anges är: ”Såväl den totala täckningen av fältskiaktsarter som av bottenskiaktsarter minskar över tid. Denna effekt kommer sig troligt av att virkesförrådet per hektar av levande träd ökar i de svenska skogarna vilket leder till en högre konkurrens om ljus och näring. Enskilda arter som ser ut att missgynnas är bland annat blåbär, renlav och väggmossa.” Detta faktum talar för att ett intensivt skogsbruk förstärker skadebilden samt orsakar negativa effekter på biologisk mångfald och sociala värden. Skogsindustrierna själva konstaterar samma utveckling avseende bärriset i sin rapport om biologisk mångfald (M.Hannerz, P.Simonsson 2020) och refererar till slutsatserna från riksskogstaxeringen rörande tätare mörkare skogar även om man anger att klövviltet kan bidra till utvecklingen.

16.1 Förbundet delar utredningens uppfattning om att de stora områden med naturskogar längs vår fjällkedja bör bevaras för framtida generationer, däremot delar inte Förbundet utredarens åsikt om hur detta bör genomföras. Om vi begränsar oss till det senaste årtusendet så har området påverkats av renskötsel men också i hög grad av nybyggarnas verksamhet inklusive deras jakt och fiske. Dessa nybyggare utgjorde ingen enhetlig etnisk grupp, utan var av såväl svensk, finsk som samisk härkomst, men som hade det gemensamt att de valde att bli bofasta och finna sin utkomst i det fjällnära skogsområdet. Dagens fastighetsägare i området härstammar i stor utsträckning från denna grupp av nybyggare. Det är i detta sammanhang viktigt att komma ihåg att det till stor del är deras förtjänst att dessa naturskogor existerar idag. Här bör också nämnas att de fjällnära områden med produktiv skogsmark som svenska staten har ansvarat för till stor del har förlorat sitt värde för den biologiska mångfalden på grund av det intensiva skogsbruk som har bedrivits på dessa marker.

Enligt Förbundets mening bör den omtanke som många privata fastighetsägare visat och visar när det gäller den egna närmiljön, den egna skogen, respekteras och tas tillvara vid planering om ett framtida områdesskydd.

Svenska Jägareförbundet

Ska förslaget om bevarande av dessa skogsområden genomföras menar Förbundet att framför allt den enskilda fastighetsägaren ska erbjudas att avverkningsrätten löses in av staten medan äganderätten kvarstår oförändrad (inkluderat rätt till jakt och fiske, tagande av ved och virke för husbehov, användande av terrängfordon mm). Ett exempel på när detta tillvägagångssätt nyttjades var vid bildandet av *Pärlälvens Naturreservat* 1988 (Jokkmokk, Norrbottens län). Idag ingår naturreservatet, med oförändrade föreskrifter, i *Pärlälvens fjällurskogsreservat*, bildat 2000.

I de fall som äganderätten till marken skulle övergå i statlig ägo skulle det sannolikt också komma att innebära att den tidigare fastighetsägaren förlorar sin jakträtt och att denna rätt, och då framför allt rätten till jakt efter älg, framgent skulle komma att överföras till medlemmarna i berörd sameby.

16.2 Förbundet vill här peka på en felaktig beskrivning av Högsta domstolens dom i målet Staten / Girjas sameby på sidan 993 i betänkandet. Här anges att; *"Högsta domstolen har i den så kallade Girjasdomen slagit fast att den av samer genom urminneshävd upparbetade rätten till småviltjakt och fiske inom ett visst område tillfaller respektive sameby"*. Detta är en slutsats som är allt för långtgående och som saknar stöd i domslutet.

Av Högsta domstolens dom framgår att;

- domen berör Girjas samebys året-runt marker ovan odlingsgränsen i Norrbottens län och de omständigheter som har rått där,
- domen berör inte äganderätten till marken,
- domen behandlar vilken av parterna som har bättre rätt att upplåta småviltjakt och fiske inom området. Däremot berörs inte parternas rätt i förhållande till andra,
- Domslut: Girjas sameby får upplåta rätt till småviltjakt och fiske inom samebyns året-runt marker utan statens samtycke. Staten får inte göra sådana upplåtelser inom detta område.

17.8.1 Utredaren hävdar här att *"Kostnaderna för ett formellt skydd utanför produktiv skogsmark är förhållandevis små, då eventuella brukanderestriktioner har låga ekonomiska värden"*. Detta är enligt Förbundet en felaktig slutsats. Inom de naturskogsområden med produktiv skogsmark samt en ej redovisad areal med impediment och liknande som berörs här, har rätten till jakt och fiske ett högt värde. I själva verket är värdet av jakten och fisket mycket stort inom dessa områden och kan rendera en årlig avkastning långt större än den från skogsbruk.

17.8.5 Med en inlöst avverkningsrätt torde det huvudsakliga målet med att skydda skogsområdet vara uppfyllt. I det fall ett ytterligare skydd anses vara befogat inom något område förordar Förbundet att detta skydd inrättas med hjälp av naturreservatsverket. Med detta skulle, utöver ett områdesskydd, även följa en mer lokal förvaltning (länsstyrelsen) och inte minst en avsevärt lägre kostnad för staten med såväl lägre initialkostnader som en enklare, smidigare och billigare administration.

17.18.13 Utredaren bedömer att de fjällnära områden som här föreslås att skyddas för framtiden *"fullt ut kan räknas Sverige till godo såväl inom konventionen för biologisk mångfald som art- och habitatdirektivet"*. Förbundet känner inte till om utredaren var medveten om att dessa områden enligt nu liggande förslag från EU kommissionen, enligt *"Draft technical note on criteria and guidance for protected areas designations"* (<https://circabc.europa.eu/sd/a/1442d421-7da0-4ac4-a62b-f18db94a4deb/Draft%20note%20protected%20areas%20v2%20TC.pdf>), skulle klassas som "strikt skyddade". Med strikt skyddade menas i nuläget att exempelvis jakt och fiske skulle vara förbjudet och jämföras med gruvnäring. Det som tidigare sagts i betänkandet om att jakt och fiske inte skulle behöva påverkas ter sig då mycket märkligt. Förbundet har med kraft opponerat sig emot begränsningar av detta slag i områden där det uttalade syftet med skyddet är att bevara den värdefulla skogsmiljön. Förbundet ser det därför som positivt att vår regering i skrivelse till EU kommissionen, 2020-12-16, mycket tydligt framfört att begränsningar av bland annat jakt och fiske i dessa områden inte är acceptabla.

Svenska Jägareförbundet

Enligt Förbundets mening är det närmast en förutsättning för ett bevarandeprojekt av denna dignitet att det även har ett stöd bland en majoritet av de närmast berörda. Förbundet ser det som möjligt att få acceptans för förslaget om att skydda dessa områden för framtida generationer under förutsättning att staten respekterar fastighetsägarnas äganderätt.

Förbundet är däremot helt övertygat om att såväl enskilda fastighetsägare, lokalbefolkning och övriga närmare berörda inte kommer att acceptera ett reservatsbildande som innebär att fastighetsägare fråntas äganderätten till mark som varit deras i generationer, att jakt och fiske förbjuds samt att möjligheten att vistas i dessa områden kraftigt begränsas.

Förbundet har också svårt att se hur dagens intensiva renskötsel, som för sitt utövande är mycket beroende av snöskoter, fyrhjuliga motorcyklar och helikopter, skulle kunna bedrivas i områden belagda med "strikt skydd" enligt EU's nuvarande kriterier.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

TORBJÖRN LARSSON

Torbjörn Larsson

Ordförande

BO SKÖLD

Bo Sköld

Generalsekreterare